

מאירי :

1) ברוח קדש נאמר. להשיב רבים מעוון, לנטוע מסמרות הדת, לנגח טענות הכופרים, לחזק אמונת חידוש העולם, השגחה, שכר-ועונש, גמול.

2) אחר אשר הושתת הלב לדעת ה', א"א להזיזו מאמונת ה', יכל לחקור- לברור מתוך החכמה את הראיות נגד הכופרים, כשרואה דעתם ומוכיח למולם הוכחות ממצוות, לקעקע דעתם ומחשבת זדונם. והיכן שאין ידו מגעת ישאיר אמונתו על מי הבור היא התורה ולא יכניס לזה הענין (שאינו לו לירד לסופו מקוצר דעתו).

3) ענין זה הוא הראשון בסדרים, שאחר שיתברר בדעתו האמת ימשיך לעלות לספר משלי להדריך העם בדרך ארץ נכונה וכל ענייני הנהגות טובות, ולהשיב רבים מעוון, וסוף המדרגה ספר שיר השירים שהוא קדש קדשים, להפריד בהחלט חומר מרוח להידבק במושכלות.

(הכסיל יוכל לטעות בדברי החכם בקוהלת, ולהבין במ שסבר סברות כוזבות, וזה אינו אלא שהזכירם על דרך החקירה [להפרידם])

רמב"ן :

1) קהלת- שאמר בהקהל וקיהל אליו החכמות והשליט היכל.

2) כיצד יתכן שה' אמר והנה טוב מאד, ושלמה יאמר הבל על אותם נבראים?

3) בד' יסודות קיימים, והנפעלים נפסדים כרגע, לכן פעולות האדם כשתכליתם צרכי הגוף כרגע יכלו, ואפ"י יטרח טורח גדול אין דבר שיתקיים לו.

4) אף מעשה היסודות, פועל רגע- וחוזר, ולכן גם האדם עצמו הנעשה מהם יפסד, והזכיר בזה מעשה כביר בד' יסודות, וזהו דור הולך ודור בא, וזה מעשה השמש והרוח והנחלים.

5) כיון שהמעשה נפסד מיד, תכף, לא תוכל עין לשבוע וכו', שקודם שתשבע יפסד.

6) מה שנראה לפעמים יסוד חדש ללא ניכר עד עתה, אינו, אלא כבר היה ונשכח, וכן ישכח שראהו זה- בדור הבא.

7) גם הארץ לבסוף תפסד.

8) ג' עניינים : א לא כדאי האדם לטרוח בתענוגות. 1. שהכל יפסד מהרה. 2. יביא לו עוד תאוה

ולא ישבע.

ב קיום הנפש בחכמה, שהיא תכליות העולם לקיים הנפש הנצחית

ע"י התורה.

ג רשע וטוב לו- צדיק ורע לו, סוף דבר הכל נשמע- קבל עליך את

הדין. 1.

את האלוקים ירא- בלב. 2. ואת מצוותיו שמור-
בפעל. כי זה כל האדם - שהאדם הבל וכלום ועיקר יצירתו היראה
והמעשה.

ילקוט מעם לעז :

1. חמישה עיקרים א דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת.
ב אין לרדוף אחר התענוגות וכו', ששלמה לא חיסר מהם והכל
חלף ועבר.
ג מעלת החכמה על הכסילות כאור מהחושך, ועיי'ז יכירו הבריות
תפקידם בעולמם.
ד לשמור המצוות ולירא את ה' יתברך.
ה יש גמול ועונש, צדיק ורע לו רשע וטוב לו, לכן יסתפק הצדיק
במועט ויקנה מצוות ויראת שמים.

2. ביותר מחצי ספר משמיע שלמה, שהכל נע, גם עושר ועוני, והכל הבל, וכל מה
שיצבור האדם לא יעמוד לו.

3. הראה את האמת בעולם, אין תכלית אחרת, שכל השאר הבל, ובירר זאת והוכיח,
ואמר שיש תכלית בהתדבקות בבורא.

4. ושנים עשר עיקרים השמיע בספרו!

א ה' מסר את ההתנהגות בארץ לבני האדם, אך משגיח תמיד על מעשיהם.
ב הזכיר הכל בלשון שה' מחדש, דהיינו שהוא ברא את העולם.
ג הראה את יופיו של העולם, התכנון עד פרטי פרטים, והחוקיות המופלאה בטבע.
ד לא יכל האדם להשיג מציאות בוראו, וגם את מציאותו העמוקה של העולם.
ה האדם עשוי מד' יסודות, לכן יחלוף, ולכן אין לו לעמול אלא לזכות נפשו, שהיא
מן העליונים,
ולשבת בשלווה ללא כעס.
ו ה' עשה את האדם ישר, והמה ביקשו חשבונות רבים, ומכח זה מגיעות כל
הרעות לאדם.
ז ה' משגיח על בריותיו ויודע כל מעשיהם, וכל אשר חפץ עשה, ובכלל זה הארכת
אף לחוטאים,
ויסורים לצדיקים.
ח תכלית בריאת האדם החכמה היראה ושמירת מצוות.
ט לחקור ממלאכים לא כדאי.
י הזהיר לקים המצוות בעודו בחיים, ובעוד כחו במותניו, שאח"כ יקה עליו, ואחר
המות אין
יותר קיום מצוות.
יא נצחיות הנפש.
יב שכר ועונש.

5. בקשו לגנוז שמצאו בו דברים שלדעת חלושי הדעת נוטין לצד מינות.

6. בקשו לגנוז שלא מצאו תשובה אף שהיה הכותב שלמה החכם, מביא הדברים
הסותרים, מביא דעות שמזכיר דעות כוזבות כדי לנגחן.

